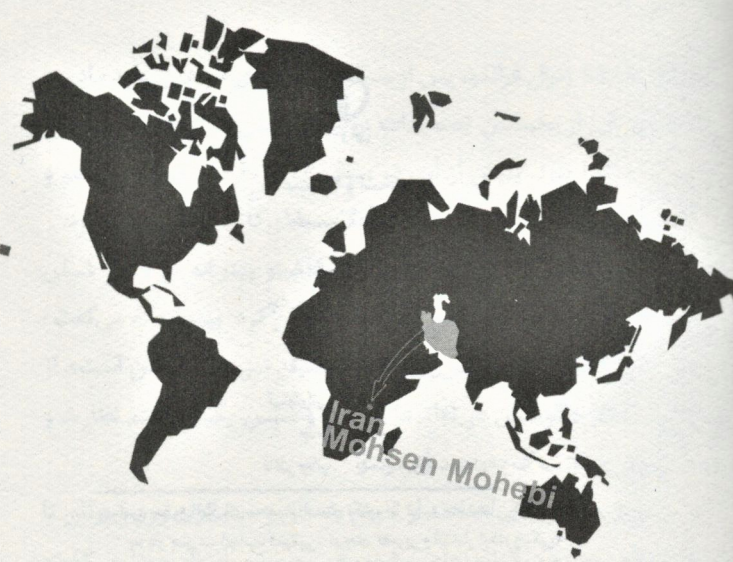

دوره یادآور دنیا
۳۳

ایران / محسن موحبی
ساعت ۲۵ /
اشخاص

Iran
Mohsen Mohebi

نشرنی

پیش‌گفتار

سال ۱۹۳۹ ژنرال فرانکو، پس از سرکوب جمهوری خواهان، وارد مادرید شد و یکی از نخستین تصمیمات دولت او بستن تئاترهای اسپانیا در سال ۱۹۴۰ بود. پیش از آن، در سال ۱۹۳۶، ارتش فرانکو شاعر و نمایشنامه‌نویس اسپانیایی فردریکو گارسیا لورکا را تیرباران کرده بود. در سپتامبر ۱۹۷۳ کودتای ژنرال اوگوستو پینوشه در کشور شیلی دولت رئیس‌جمهور سالوادور آلنده را سرنگون کرد. پینوشه که می‌گفت: «در این کشور تکان خوردن برگ‌های درختان نیز زیر نظر من است»، از همان آغاز حکومتش در تئاترها را بست و سپس یک سیستم نظارت و سانسور وحشتناک به وجود آورد.

مثال‌های زیادی هستند از تاریخ باستان و ستمگران روم و یونان تا تاریخ معاصر و دیکتاتورهای مشهور قرن بیستم. آنتوان ویتز می‌گفت: «تئاتر جایی است در قلب شهر که در آن شهرنشینان شهروند می‌شوند.» شهروندی آگاه از حقوق و وظایفش. شهروندی آگاه از ظلم ظالم،

شهروندی که میله‌های قفسش را می‌بیند و به قول شاعر حاضر است دستش را، انگشت‌هایش را، گوشتش را لای چرخ‌دنده بگذارد تا زندگیش را عوض کند. شهروندی ایستاده، که از ظالم نمی‌گریزد، میدان را خالی نمی‌کند، نمی‌سازد با شرایط.

تئاتر اگر قلب تپندهٔ جامعه است، خون تازه می‌خواهد. و این خون تازه را در شریان جوانان هر جامعه می‌توان یافت. به نوبهٔ خودمان، با دور تا دور دنیا می‌کوشیم تا در کنار نمایشنامه‌نویسان بزرگ و مشهور دنیا، استعداد‌های جوان جهان را نیز معرفی کنیم (دوید هاروور^۱، فلوریان زلز^۲) و بدیهی‌ست که کشف این استعداد‌های جوان در کشور خودمان امر ضروری‌تری است. تئاتر هرگز نمی‌میرد چرا که مردم به آن نیازمندند، حتی اگر خودشان هم از این نیاز باخبر نباشند. تئاتر هرگز نمی‌میرد چرا که اگر روی صحنه نرود آن را می‌توان در کتاب‌ها بازجست، در قلب‌ها و در حافظه‌ها. لویی آراگون در شعری که مانند وصیت‌نامه‌اش بود، می‌گوید:

«باید در چشمان سیاهی خیره شد تا بر آن پیروز گشت، آوایی که کم‌کم خاموش می‌شود، کم‌تر زیبا نیست، باید گوش‌ها را تیز کرد تا شنید پژواک این آوا را - جایی دیگر - که دوباره بلند می‌شود در دل کوهستان، ما تنها نیستیم که می‌خوانیم و مجموعهٔ آواها بازگویی مصائب است...
باید در چشمان مصیبت خیره شد و یک صدا حتی اگر خاموش

1. David Harrower

2. Florient Zeller